

TIDÖ 2.0

NYSTART FÖR SVERIGE

ADAM DANIELI & ARVID HALLÉN

Författare

Adam Danieli är programansvarig på Tankesmedjan Timbro.

Arvid Hallén är programansvarig på Tankesmedjan Oikos.

© Timbro & Oikos
SEPTEMBER 2025
www.timbro.se
info@timbro.se

Förord

Oikos och Timbro är tankesmedjor med olika ideologiska utgångspunkter, den ena konservativ och den andra liberal. Vi värderar frihet på olika sätt – men vi värderar den båda högt. Ur ett liberalt perspektiv är frihet en omistlig rättighet och det primära medlet för individuellt självförverkligande och ekonomiskt välstånd. Ur ett konservativt perspektiv är också trygghet en förutsättning för frihet, nödvändig för att främja samhällelig harmoni och för att garantera rätten till ett traditionellt levnadssätt, oavsett tidsanda och maktförhållanden.

Det här är värden som behöver främjas i vårt samhälle. Därför har vi tagit fram ett förslag på en gemensam, liberalkonservativ reformagenda för Sverige. Punkterna nedan lägger en bred och stabil grund både för politiskt samarbete och för ett friare, rikare och tryggare land.

Adam Danieli

Programansvarig Timbro

Arvid Hallén

Programansvarig Oikos

EN NYSTART FÖR SVERIGE.....	5
LIBERALA OCH KONSERVATIVA UTGÅNGSPUNKTER.....	7
MILJÖ	9
LANDSBYGD	11
KULTUR OCH CIVILSAMHÄLLE.....	13
LEVANDE STÄDER	19
EKONOMI.....	21
NÄRING.....	25
ARBETSMARKNAD.....	29
UTBILDNING.....	31
SOCIALPOLITIK.....	33
FAMILJEPOLITIK.....	35
RÄTTSPOLITIK	37
MIGRATION.....	39
DEMOKRATI OCH GRUNDLAG	41
FÖRVALTNING	45
BISTÅND OCH INTERNATIONELLA SAMARBETEN.....	49

En nystart för Sverige

Med det här programmet vill vi inleda en nystart för Sverige. Den gångna mandatperioden har mer än något annat präglats av att bromsa och vända en utveckling som länge gått åt fel håll och hindra Sverige från att bli ett sämre land. Svåra frågor som länge har missköts – inte minst migration, kriminalitet och energi – har stått i centrum. Utöver det har försvaret börjat upprustats, skolan fått ett tydligare kunskapsfokus och otidsenliga regelverk för olika miljöprovningar börjat reformeras.

Tidösamarbetet har varit helt nödvändigt för att åstadkomma detta, men det har samtidigt haft karaktären av ett resonemangsäktenskap. Avtalet har varit en garant för politisk stabilitet men har präglats av kompromisser snarare än av en gemensam vision bortom dagens frågor.

Inför nästa mandatperiod måste högerens ambitionsnivå höjas. Det räcker inte längre att hantera akuta problem på de viktigaste politikområdena. Vi behöver gemensamma grundvalar för att bygga ett starkare, tryggare och friare Sverige. Politiken måste gå från att stoppa blödnngen till att ta nya initiativ och forma framtiden.

Det påstås ibland att högern har svårt att hitta nya reformer, eller att liberaler och konservativa inte kan samarbeta. Vi håller inte med. Tidöavtalets framgångar visar tvärtom på potentialen i just sådana samarbeten. Det finns också en mängd reformer bortom det nuvarande Tidöavtalet som kan vinna brett stöd bland både liberala och konservativa väljare – reformer som tillsammans kan utgöra en tydlig grund för ett fortsatt och fördjupat samarbete.

Nedan presenteras ett förslag på hur ett sådant offensivt reformprogram för mandatperioden 2026–2030 kan se ut, utifrån de mål som vi ser som gemensamma. Det är dock något annat än ett fullödigt regeringsavtal framförhandlat mellan politiska partier. Ett sådant kommer att behöva innehålla fler kompromisser och ett större givande och tagande. Det här är vårt förslag på reformer som vi tycker är rimliga, och som skulle kunna bilda utgångspunkt för sådana diskussioner efter valsegern 2026.

Mer än någonting annat innehåller det en politik som förenar – för sammanhållning, arbetsgemenskap, tillväxt och ett familjevänligt samhälle. Vi vill skapa förutsättningar för fler att ta initiativ, försörja sig och ta ansvar. Vi vill lägga grunden för ett bättre liv i våra städer och på landsbygden, för en bättre omsorg om vår miljö, och för en bättre fungerande demokrati och förvaltning.

Det är att förädla arvet från tidigare släktled, skapa förutsättningar för fler att bilda familj och att lämna över något ännu bättre till kommande generationer.

Liberala och konservativa utgångspunkter

En bred, liberalkonservativ politik kan hitta inspiration på många håll. Som grund för det här arbetet har vi valt teman med djup klangbotten i både liberala och konservativa traditioner i Sverige.

En liberalkonservativ politik...

1. står på medborgarnas sida och sätter vanligt folk framför en smal elit.
2. eftersträvar ett aktivt medborgarskap, där man gör sin plikt men också kan kräva sin rätt.
3. sprider makt i samhället – från politiken och stora institutioner till vanliga människor – genom ägardemokrati och egenmakt.
4. värderar familjen som en central gemenskap i samhället och strävar efter att underlätta familjebildning.
5. värderar miljön, inte bara klimatet.
6. tänker lokalt och nationellt, inte bara globalt.
7. ser människan som en del av naturen, inte som en invasiv art. Naturen ska förvaltas av människan, inte isoleras från henne.
8. vill se färre lagar, men bättre. Land ska med lag byggas, inte med politiska värdegrunder och korporativism.
9. förstår att ett fritt land vilar på fria medborgare. Politiker och byråkrater är förvaltare av folkets förtroende, inte dess förmyndare.
10. förutsätter en ärlig offentlig sektor – begriplig, tydlig och tillgänglig.

Miljö

Svensk miljöpolitik har länge präglats av dyra, ineffektiva och symboliska åtgärder. Ofta har en konflikt målats upp mellan att å ena sidan bevara naturen och att å andra sidan ge människor tillgång till den. Det här måste motverkas.

En liberalkonservativ miljöpolitik fokuserar istället på effektiva åtgärder för att skydda miljö och klimat, säkerställa att nödvändiga investeringar blir av och tydligt öka människors möjlighet att uppleva Sveriges fantastiska natur.

En renare närmiljö. Arbetet med sanering av förgiftade mark- och vattenområden prioriteras upp och resursätts.

En hållbarhetssatsning på svenskt fiske. Trälgränsen i svenska vatten flyttas ut så långt som möjligt. Ett system med fredade zoner i särskilt känsliga områden utreds.

Hållbar fiskepolitik i EU. Sverige driver på för sänkta fiskekvoter i Östersjön.

Bättre villkor för småskaligt fiske. Regelverket ses över för att förbättra villkoren för småskaligt fiske och minska trålningen.

Håll naturen ren-satsning. En utredning får i uppdrag att minska nedskräpningen i svensk natur genom bättre renhållning.

Klädåtervinningen utreds. Implementeringen av EU:s avfallsdirektiv ses över och ett nytt system för textilåtervinning införs.

Ersättning för frivillig avsättning av skog. En bevarandepeng införs för frivillig avsättning av skogsmark med höga naturvärden.

Överlappande miljöansvar ses över. Staten har huvudansvaret för naturskyddet och klimatpolitiken i Sverige. Lokala klimatmål avvecklas och tröskeln för att etablera kommunala naturreservat höjs.

Klagorätten i miljöärenden ses över. Överklaganderätten i miljöärenden bör inte gå utöver kraven i EU-rätten och Århuskonventionen.

Rimlig implementering av EU-rätten. Överimplementeringen av exempelvis ramvattendirektivet, fågeldirektivet samt art- och habitatdirektivet åtgärdas.

Nyttoprincip införs. Alla miljö- och klimatåtgärder ska redovisa kostnad och nytta.

Beståndet av skarv minskas kraftigt. Skyddsjakt tillåts i fler fall.

Gruvavvecklingsfonderna ses över. Avsättningarna justeras för att säkerställa hållbar hantering av stängda gruvor.

EU:s naturrestaureringslag revideras. Sverige verkar för en revidering av gällande naturrestaureringslag, som ålägger medlemsländerna att återställa mycket omfattande naturområden. Den svenska implementeringen ska inte gå längre än nödvändigt och beräkningar ska i enlighet med europeisk praxis baseras på markanvändning vid EU-inträdet, inte vid förindustriell tid.

Stoppa invasiva arter. Öka och permanenta stödet till arbetet mot invasiva arter.

Viltvårdsavgiften sänks. Finansieringen av viltforskningen överförs från jakt-kortsavgiften till statsbudgeten.

Landsbygd

Den svenska landsbygden är fantastisk. Den ska fortsätta utvecklas av människorna som bor där och av egen kraft. Friheten ska stärkas, äganderätten värnas och inte begränsas av överdrivna myndighetspålagor eller godtyckliga offentliga ingrepp. Människors möjlighet att röra sig i och ta del av naturen måste ha ett starkt skydd. Det lokala självbestämmandet ska värnas mot en klåfingrig centralmakt – oavsett om den finns i Stockholm eller i Bryssel.

Full ersättning vid offentliga ingrepp i skog och mark. Ingrepp i enskild egendom som motiveras av allmänintresse ska också finansieras av det allmänna. En ny huvudprincip om full ersättning vid ingrepp i skog, mark och byggnader införs, där intrångsersättningen inte understiger marknadsvärdet. En uttrycklig rätt till domstolsprövning av betydande ingrepp säkerställs. Grundlagsutredningens kommande förslag (Dir. 2025:70) tas vidare.

En allmän bryggerätt införs. Dagens omfattande begränsningar för att anlägga mindre brygger i kustmiljö gör livet svårare. En grundläggande bryggerätt införs.

Hastigheten för A-traktorer höjs. A-traktorer ökar transportmöjligheterna på landsbygden. Hastighetsbegränsningen höjs från 30 till 45 km/h.

Fjällvärlden utvecklas. Fjällvärlden är en unik resurs för Sverige. För att stärka infrastrukturen och allmänhetens tillgång till naturen bör statens upplåtelser och kraven på bygglov ses över, och fler möjligheter öppnas för bebyggelse och entreprenörskap.

Promillegränsen på sjön höjs. Sverige är ensamt i världen med en så låg gräns för sjöfylleri. Den sänkta promillegränsen har inte haft någon annan effekt än att försvåra båtlivet. Gränsen för fritidstrafik höjs till 0,5.

Strandskyddet moderniseras. Strandskyddet är i dag alltför omfattande och hämmar utvecklingen på landsbygden. Huvudregeln för strandskydd sänks från 100 till 50 meter, enligt finländsk modell. Generösa undantagsmöjligheter införs, särskilt för bastu, sjöbodar och båthus.

Regelbördan på lantbruket minskas. En bred inventering av föreskrifter som belastar lantbrukare genomförs, i syfte att minska regelbördan.

Ny jakt- och vapenmyndighet. Förslaget i SOU 2025:50 om att samla jakt, viltförvaltning och vapenärenden i en ny myndighet genomförs.

Ersättningen för närboende till vindkraftverk stärks. För att kompensera närboende till vindkraftverk införs en intäktsdelningsmodell (jfr. SOU 2023:18).

Bygglovsfrihet utanför sammanhållen bebyggelse utreds. Ett system med generell bygglovsbefrielse utanför sammanhållen bebyggelse utreds. En modell med anmälningsplikt införs för bastu, sjöbodar och båthus.

Kultur och civilsamhälle

Det svenska kultur- och civilsamhället har hamnat i en osund beroendeställning av politiker och myndigheter. Det har blivit viktigare för kulturskapare och ideella aktörer att blidka byråkrater och offentliga institutioner än vanliga människor. Även inom mediepolitiken har makt koncentrerats under svällande statliga medier och ett korporativt mediestödssystem.

En liberalkonservativ politik strävar efter att flytta makten nedåt, minska bidragsberoendet och öka transparensen. Den ser också bevarandet av det svenska kulturarvet som prioriterad fråga och värden av historiska byggnader och fornminnen som centrala statliga ansvar.

De nationella kulturpolitiska målen ses över. En bred översyn av de kulturpolitiska målen genomförs. Självständighet från politiker, värdet av privata initiativ och behovet av oberoende finansiering lyfts fram.

Skatteavdrag för donationer. Generösa avdrag för donationer till civilsamhälle, konst och kultur införs. Befintliga incitament för privata donationer och sponsring förstärks, inklusive förslagen i SOU 2024:90, i syfte att öka den privata finansieringen av den idéburna sektorn.

Nytt ramverk för de statliga medierna. Ett nytt sändningstillstånd införs med tydligt fokus på det icke-kommersiella kärnuppdraget och en successiv halvering av anslagen. UR läggs ned och en sammanslagning av SVT och SR utreds.

Demokratisera den offentliga konsten. En utredning får i uppdrag att föreslå ökat folkligt inflytande över offentlig konst, exempelvis genom fler arkitektävlingar eller subscriptionsförfaranden.

Ökat utrymme för medfinansiering. En utredning får i uppdrag att se över hur kulturstöd som lämnas till privata aktörer som inte förvaltar det svenska kulturarvet i högre grad kan fördelas till mottagare som också kan visa på extern finansiering.

Avskaffa enprocentsmålet. Den så kallade enprocentsprincipen för konstnärlig utsmyckning har ofta lett till orimliga utfall och ersätts med en friare och mer behovsstyrd modell.

Fasa ut det statliga stödet till folkbildningen. Påbörjade reformer tas vidare. Folkbildningsrådet avvecklas och det statliga stödet till studieförbunden fasas successivt ut.

Garantera tillträde för ungdoms- och studentförbund. En särskild bestämmelse införs för att garantera demokratiska organisationer tillgång till skolor och lärosäten.

Stödet till trossamfund avvecklas. Myndigheten för stöd till trossamfund avvecklas.

MUCF avvecklas. En plan för långsiktigt oberoende finansiering av civilsamhället och en nedläggning av MUCF tas fram.

Allmänna arvsfonden avvecklas. Arvsfondens kapital överförs till det civila försvaret. Herrelösa arv tillfaller därefter staten och förs in i statsbudgeten.

Mediestödet reformeras. Dagens system för mediestöd är godtyckligt utformat och ställer upp mycket luddiga krav. Systemet görs mer rättssäkert och oberoende. Den korporativa mediestödsnämnden avskaffas till förmån för en mer schabloniserad modell.

Skjutbanor räddas. Miljö- och bullerregler har slagit hårt mot den svenska jakt- och skytterörelsens skjutbanor. En utredning får i uppdrag att förbättra villkoren för svenskt skytte.

Öppen bidragsdata. Ett system införs där statliga kulturstöd registreras och blir tillgängliga som öppna data.

Kungliga konsthögskolan stöps om. Kungliga konsthögskolan omvandlas till Sveriges centrala utbildningsinstitution för klassisk konst och arkitektur.

Ett museum för det immateriella kulturarvet inrättas. Institutet för språk och folkminnen omvandlas till ett museum med uppdrag att bevara och synliggöra språk, muntliga traditioner, musik och annat immateriellt kulturarv.

Bostad

Den svenska bostadspolitiken sitter fast i ålderstigna system, såväl vad gäller detaljplaner och hyresreglering som allmännyttan. Det finns stor potential till frihetsreformer som stärker både befintliga och framtida boende. Det kommunala bostadsbeståndet behöver moderniseras och nybyggnationen behöver i större utsträckning ske genom privata investeringar.

Förenkla bygglovsförfarandet. Arbetet med förenklingar av lovförfaranden fortsätter. En utredning får i uppgift att identifiera möjliga lättnader av bygglovsplikten och utvidgade möjligheter till typgodkännande av hus, i syfte att förenkla för fastighetsägare att utveckla sina fastigheter.

Lätta på tillgänglighetskrav. Besökstillgänglighet ska i högre grad vara tillräckligt, inte minst för studentbostäder. Samtidigt höjs stödet för anpassningsåtgärder.

Friköpsrätt för tomträtter. En lagstadgad rätt att friköpa kommunala tomträtter införs.

Ett miljonprogramsprogram. Ett särskilt program införs för att modernisera miljonprogrammet och andra utsatta områden.

- En inventering av bostadsbeståndet i utsatta områden genomförs.
- Vid renoveringar läggs särskild vikt vid försköning och brottsförebyggande perspektiv.
- En generell rätt att ombilda allmännyttan i områden med hög andel kommunala hyresrätter införs för de boende.
- Behovet av rivningar i förfallna delar utreds.

Stärk privatuthyrningen. Rätten för bostadsägare att hyra ut sin bostad stärks.

Översyn av kommuners markägande. Svenska kommuner har ett omfattande fastighetsinnehav, ofta utan tydligt allmänintresse. En utredning får i uppdrag att kartlägga kommunernas innehav och lägga fram förslag som skulle kunna minska det i syfte att sprida ägandet och öppna upp för entreprenörskap.

En översyn av K-märkningar. En utredning får i uppdrag att se över kulturskyddet av fastigheter. Systemet förenklas och skyddet koncentreras till byggnader i klassisk stil, byggnader med högt kulturhistoriskt värde, lång historia eller höga konstnärliga kvaliteter. En kulturvärdespeng föreslås också, som ersättning till fastighetsägare som antingen åläggs restriktioner på grund av kulturklassning eller frivilligt avsätter egendom i sådana syften.

Reformera detaljplanerna för att främja kontinuerlig klassisk bebyggelse. En fortsättningsprincip införs: nybyggnation som ansluter till äldre klassisk bebyggelse i samma stil ska som huvudregel tillåtas.

Tätare städer. En utredning får i uppgift att lägga fram förslag för att underlätta för tätare stadsbebyggelse i klassisk stil i Sverige.

Hyressättningsavgiften avskaffas.

Ökad marknadsprissättning på parkering. En utredning får i uppdrag att lägga fram en modell för marknadsprissättning på parkering som huvudregel.

En bred hyresreform. En bred reform av hyresmarknaden genomförs, utan att befintliga hyresgäster påverkas negativt.

- Fri hyressättning för nya hyresavtal införs.
- Hyresförhandlingssystemet ersätts av ett indexerat system för befintliga hyresavtal.
- En särskild utköpsmöjlighet för hyresavtal införs, där hyresvärden och en hyresgäst fritt kan komma överens om villkor för att köpa ut en hyresgäst från ett befintligt kontrakt. Utköpsersättningen beskattas.

Regelverket för kommunala bostadsbolag ses över. Allbolagen ger i sin nuvarande form svaga förutsättningar för kommunerna att förvalta sina hyresbestånd. Regelverket är motsägelsefullt och har länge pekats ut som förenat med betydande korruptionsrisker. Lagen reformeras för att säkerställa långsiktigt hållbar förvaltning och större demokratisk insyn. Utdelning från bolagen tillåts, fullmäktiges insyn stärks och tydliga krav på professionell förvaltning och revision införs. Nyinvesteringar ska ske på marknadsmässiga villkor.

Levande städer

Svenska städer hålls tillbaka av regleringar och förmynderi. Levande stadskärnor kräver inte bara trygghet och fungerande transporter utan också möjligheter för människor att umgås och tänka nytt.

Kulturella frizoner. Kommuner ges möjlighet att inrätta särskilda zoner för levande kultur- och nöjesliv i stadskärnor. En utredning får i uppdrag att lägga fram en *Lex Trädgården* som möjliggör detta och stoppar krogdöden.

Bred översyn av alkohollagen. En bred översyn genomförs. Möjlighet till gemensamma alkoholtillstånd införs. Reglerna för matservering, animeringsförbud och uteserveringar moderniseras.

En "sunt förnuft"-princip införs i den kommunala tillståndsgivningen. Små avvikelser från befintlig detaljplan eller villkor i kommunala tillstånd bör tolereras i högre grad än i dag, i den mån avvikelsen inte skadar människor, i syfte att undvika orimliga tillståndsbeslut. Möjligheterna till dispens för befintliga verksamheter utökas.

Bullerregler moderniseras. En utredning tillsätts för att få en bättre balans mellan möjligheterna för ett vitalt stadsliv och god boendestandard. Kyrkors traditionella klockringning tillåts.

Trivsamma städer. En trivselutredning tillsätts, med uppdrag att lägga fram förslag på hur offentliga ytor i svenska städer kan bli grönnare, tryggare, barnvänligare och mer tillgängliga.

Ekonomi

En liberalkonservativ ekonomisk politik har flera mål. Den syftar till att stärka arbetslinjen, ge barnfamiljer bättre förutsättningar, förenkla regler, hålla skattebördan rimlig och koncentrera staten på sitt kärnuppdrag. En sådan politik stärker den svenska tillväxten och ökar friheten och välbefindandet för nuvarande och kommande generationer.

Den handlar också om att flytta makt från politiken, myndigheter, stora företag och intresseorganisationer till enskilda medborgare – inom ramen för en tydlig ägar demokrati. När människor äger mer och får större rådighet över sina inkomster stärks självständigheten, möjligheten att organisera sig och att bygga och bevara värden för kommande generationer.

En översyn av jobbskatteavdraget. Reformen utvärderas. Möjligheten att växla jobbskattavdraget mot ett jobbgrundavdrag, med bibehållen fördelningspolitisk profil, utreds. Förslag för att minska avdragets marginaffekter på kommunernas beskattning tas fram.

Skatteuttaget förtydligas. En utredning för i uppdrag att ta fram förslag på hur arbetsgivaravgifterna kan redovisas på lönebesked och i deklarationen. Den bör också överväga att om arbetsgivaravgifterna bör omvandlas till en egen statlig inkomstskatt.

Den statliga inkomstskatten sänks. Den statliga inkomstskatten hämmar flit och framåtanda. För att göra det mer lönsamt att utbilda sig och arbeta bör brytpunkten höjas och skattesatsen sänkas.

En successiv skatteväxling för ägt boende. Stämpelskatten är en ren straffskatt på att omsätta bostäder och skadar rörligheten på bostadsmarknaden. Samtidigt subventionerar höga ränteavdrag hög belåning. En växling stärker effektiviteten på bostadsmarknaden. Stämpelskatten fasas ut (cirka 11 miljarder) i takt med att ränteavdragen trappas av från 30 till 25 procent över fem år (cirka 10 miljarder). En långsiktig fortsatt utfasning av ränteavdraget utreds.

Bolagsskatten sänks. En fortsatt sänkning av bolagsskatten stärker Sveriges konkurrenskraft. En utredning får i uppdrag att undersöka om en sänkt bolagsskatt kan paras med minskad eller avskaffad avdragsrätt för ränteutgifter för företag, i syfte att stärka neutraliteten mellan olika finansieringsformer.

Kemikalieskatten avskaffas. Den särskilda skatten på kemikalier höjer priserna utan någon tydlig effekt på vare sig utsläpp eller produktionsmetoder. Skatten slopas.

Elskatten fasas ut. Att använda el ger i sig inte upphov till några samhällskostnader. Dagens elskatt som håller tillbaka elektrifieringen och skadar elmarknadens funktionssätt. Den bör fasas ut successivt.

Fordonsskatten avskaffas. Att enbart äga en bil innebär inga samhällskostnader. Den nuvarande fordonsskatten fungerar därför som en ren straffskatt och bör fasas ut.

Ingen höjd skatt på drivmedel. Tidigare sänkningar av energiskatten på bränsle bibehålls.

Momsen görs enhetligare. Sverige har en mer differentierad moms än vad som krävs enligt EU-rätten, vilket skapar snedvridning och svåra gränsdragningar för företagare. En parlamentarisk kommitté bör föreslå förenklingar och reformer för större enhetlighet, exempelvis ett avskaffande av tolvprocentsmomssatsen.

Statliga bolag utan offentligt uppdrag säljs. En översyn av den statliga bolagsportföljen genomförs. För att stärka statens finanser avyttras Green Cargo, SamInvest AB, SBAB, Fouriertransform, Telia och Vattenfalls utomnordiska verksamheter på ett ansvarsfullt sätt, liksom Apotek Produktion & Laboratorier med undantag för medicinsk beredskap. En utredning får i uppdrag att bedöma hur Svenska Spel och PostNord kan privatiseras.

Det statliga skogsinnehavet minskas. Statliga Sveaskog äger i dag omkring fjorton procent av den produktiva skogsmarken i Sverige – utan allmännyttiga skäl. Bolaget får i uppdrag att på lång sikt avyttra sitt bestånd på ett ekonomiskt försvarbart sätt i syfte att sprida ägandet. En allmän rätt att köpa loss Sveaskogs fastigheter utreds.

En lag om statliga bolag utreds. Styrningen av statens bolag blir mer transparent och parlamentariskt förankrad. Utgångspunkten bör vara professionell, långsiktig förvaltning och avkastning till skattebetalarna. En expertgrupp får i uppdrag att pröva om dagens statliga ägarpolicy och andra styrdokument bör lagfästas, med inspiration från regleringen av finansmakten.

En gallring bland statliga företagsstöd och subventioner. En omfattande kartläggning av offentliga företagsstöd via Industriklivet, Klimatklivet, Vinnova, Formas, Energimyndigheten, Tillväxtverket och Almi genomförs, med målet att kraftigt minska subventionerna. Stöd utan tydlig tillväxteffekt fasas ut.

Bostadsbidraget reformeras. En utredning får i uppdrag att växla dagens system till ett generellt bostadsavdrag för låginkomsttagare.

Nej till införande av kommunal förköpslag. Förslaget om en ny kommunal förköpslag för fastigheter avvisas.

Ägardemokratin utvecklas. En utredning får i uppgift att stärka sparande i ISK och vidga innehållet till ytterligare tillgångsslag.

Det kommunala utjämningssystemet reformeras. Förslagen i 2025 års utjämningskommitté tas vidare (SOU 2024:50). En utredning får i fortsatt uppdrag att komplettera med förslag om bättre träffsäkerhet och minskade marginaleffekter. Den överväger också om utjämningssystemet ska göras om till ett tydligare landsbygdsstöd, om ett undantag för storstäder med stark försörjningsförmåga bör införas samt ett tak för utjämningen som betalas in respektive mottas för en kommun eller region. Utredningen ska särskilt beakta behovet av en stärkt personalförsörjning i glesbygd.

Riktade statsbidrag till kommunerna begränsas. En parlamentarisk kommitté får i uppdrag att se över befintliga riktade statsbidrag till kommunerna, lämna förslag på hur en tröskelregel för riktade bidrag kan införas i budgetlagen och föreslå en schablonisering av statsbidragen till små kommuner.

Kostnaderna för tillstånd på finansmarknaden sänks. Kostnaden för tillstånd på finans- och fintechmarknaderna har ökat dramatiskt. En utredning får i uppgift att föreslå hur kostnaderna kan minska och begränsa tillståndsplikten till EU-rättens krav.

Flexibla VA-avgifter. Kommuner får möjlighet att ta ut avgifter som täcker underhåll och bättre kan hantera vattenbrist, i stället för att begränsas av dagens självkostnadsprincip.

Näring

Efter en lång period av framgångsrika avregleringar och god reallönetillväxt har den svenska näringspolitiken gjort en tydlig sväng mot mer regleringar och ökat statsstöd. Den utvecklingen behöver brytas och ersättas med ett friare företagande, kortare handläggningstider, lättare regelbörda för företag och medborgare och ökad konkurrens.

Miljötillstånden förenklas. Miljötillståndsutredningens förslag (SOU 2024:98) – bland annat om en ny prövningsorganisation – genomförs. Tillståndstiderna kortas ytterligare och överimplementering av EU-rätten åtgärdas.

Mark- och miljödomstolarna utvärderas. En utredning prövar om mark- och miljödomstolarna ska avskaffas eller reformeras samt om fler uppgifter bör överföras till förvaltningsmyndigheter.

En samlad gruvmyndighet inrättas. Hela processen för att starta och driva gruvor samlas under en myndighet enligt finländsk modell.

Prissättningsmodellen för el utreds. En utredning får i uppdrag att analysera möjligheterna att ersätta dagens elpriszoner med ett system baserat på elprisnoder.

Systemtjänster ersätts. Elmarknadsutredningens förslag (SOU 2025:47) om ersättning och incitament för systemtjänster tas vidare.

Regelverket för havsvindkraft rationaliseras. Tillståndsprocessen samlas hos en myndighet. Förslaget om territoriellt licenssystem och omvänd tillståndsprocess i SOU 2024:89 genomförs.

Internationella elkablar byggs ut. Regeringen tar initiativ för att nya elkablar som stärker Sveriges försörjningssäkerhet och förbättrar elmarknadens funktion byggs ut.

Pumpkraften utreds. Förutsättningarna för pumpkraft i Sverige analyseras och ett modernt regelverk föreslås.

Elcertifikatsystemet avvecklas snabbare. Avskaffandet tidigare läggs från dagens målår 2035. Producenter av elcertifikat kompenseras.

Fjärrvärmens nät och värmelager nyttjas bättre. En utredning tillsätts för att skapa bättre möjligheter att sammankoppla fjärrvärmenät med varandra och anlägga värmelager.

Taximarknaden avregleras. En utredning får i uppdrag att föreslå en avreglering av taximarknaden. Kravet på taxitrafikstillstånd och på kvittoskrivande taxameter slopas. Utredningen får också i uppdrag att se över om taxilegitimationen kan förenklas eller göras frivillig inom taxiverksamhet utanför det offentligas uppdrag.

Körkortsreglerna ses över. Kostnaden för att ta körkort i Sverige har ökat dramatiskt. En utredning föreslår förenklingar som kan sänka kostnaderna.

Konkurrensen på livsmedelsmarknaden stärks. Det kommunala vetot mot att omvandla befintliga lokaler till livsmedelsbutiker avskaffas.

Kommunala tillsynsavgifter slopas. Avgifter för ordinarie kommunal tillsyn, av till exempel livsmedel och utskänkning, avskaffas.

Friheten på nätet värnas. Överdriven reglering av personuppgifter, AI, och digitala marknadsplatser avvisas och öppenhet och yttrandefrihet på sociala medier värnas.

Kommunala lantmäterimyndigheter möjliggörs. Kommuner får ta över lantmäteriverksamheten i fler fall.

Regelförenklingar för företag prioriteras. Regelbördan för företag kartläggs, Regelrådet förstärks och den rättseconomiska kompetensen i Regeringskansliet byggs ut.

Handläggningstider för bolag kortas. Bolagsverkets processer för att starta bolag med mera effektiviseras.

Större digitalisering hos Bolagsverket. Tillgången till digitala uppgifter förbättras, inklusive ökad transparens kring näringsförbud.

Ett system med tyst medgivande prövas. En utredning får i uppdrag att föreslå ett system med tyst medgivande för tillstånd inom länsstyrelsernas område. Passivitet eller omotiverat dröjsmål från myndighetens sida ska resultera i beviljad ansökan där en sådan modell är lämplig.

Förbudet mot förbränningsmotorer i fordon rivs upp. Sverige driver i EU att beslutet omprövas.

Arbetsmarknad

En liberalkonservativ arbetsmarknadspolitik har flera utgångspunkter. Arbete handlar både om försörjning och om att låta människor uppnå sin potential, finna sunda sociala sammanhang och på ett meningsfullt sätt vara del av ett samhälle byggt på plikter och rättigheter.

Den svenska arbetsmarknaden är i stort behov av strukturreformer. En liberalkonservativ politik strävar efter att sänka trösklar, få fler i arbete och uppnå en stark arbetsgemenskap. Fler behöver få möjligheterna och incitamenten för meningsfullt arbete. Särintressenas inflytande behöver också hållas på en rimlig nivå.

A-kassan förstatligas. Dagens system med många a-kassor är splittrat och ineffektivt. Samtliga samlas i ett enhetligt grundskyddssystem under Försäkringskassan.

En förenklad anställningsform tas fram (svenska "mini-jobs"). En särskild, enkel anställningsform för personer långt från arbetsmarknaden utreds. Den ska kännetecknas av lägre lön, enklare regler och mindre anställningsskydd, för att göra det möjligt för arbetsgivare att erbjuda fler enkla jobb. Anställningsformen bör göras så generell och enkel att använda som möjligt.

Arbetsdomstolen avskaffas. Dömandet i svenska domstolar ska utövas av opartiska domare, inte av intresseorganisationer. Arbetsdomstolen läggs ned och arbetsrätten överförs till allmän domstol.

Omställningsstudiestödet och etableringsjobben avskaffas. Programmen har visat sig vara ineffektiva och fasas ut.

Diskrimineringsförbudet på arbetsmarknaden vidgas. Högre krav på saklighet ställs på arbetsmarknadens parter. Diskrimineringsförbudet för organisationer på arbetsmarknaden och olika ersättningssystem knutna till dem vidgas till att även omfatta politisk uppfattning eller tillhörighet.

Utbildning

Tidöpartierna har haft en tydlig reformagenda för förskola, grundskola och gymnasium. Den högre utbildningen har däremot hamnat i skymundan och behöver nu bli föremål för reformer av motsvarande omfattning.

Utbildningsinflationen bemöts. Det kvantitativa anslagssystemet utreds, i syfte att stärka kvaliteten. Målen för den högre utbildningen gallras och förtydligas. Nedläggning eller sammanslagning av lokala högskolor utreds i syfte att garantera kvaliteten.

Administrationskostnaderna sänks. Den kraftiga ökningen av administrativ personal och kostnader på lärosätena utreds och pressas tillbaka (jfr. SNS Analys 87).

Lärosätenas autonomi stärks. Fler lärosäten organiseras om från myndigheter under regeringen till stiftelser, med en grundplåt i form av en statlig donation.

Akademiska Hus reformeras. Fastighetsförvaltningen för den högre utbildningen ses över och lärosätena ges möjlighet att äga sina fastigheter.

En låg terminsavgift provas. En låg terminsavgift för högre utbildning av tysk modell införs och utvärderas.

Bakgrundskontroller skärps. Personer med inflytande i skolor med konfessionell huvudman granskas hårdare.

Lärarutbildningen breddas. Möjligheten för personer med annan examen eller relevant arbetslivserfarenhet att bli lärare ökas.

Kvalitetsgranskningen stärks. Ett tydligt och självständigt utvärderingssystem för den högre utbildningen inrättas, och examensrätt dras in vid för låg kvalitet.

Antagningsmöjligheterna breddas. Lärosätenas självständighet i antagningen stärks, med större möjlighet att använda intagningsprov eller andra urvalskriterier.

En studiestödsväxling genomförs. Bidragsdelen i studiestödet trappas ned samtidigt som lånedelen höjs.

Nationella sekretariatet för genusforskning avvecklas. Regeringen bör inte styra lärosäten genom uppdrag att särskilt främja eller driva ett specifikt perspektiv. Det särskilda uppdraget till Göteborgs universitet om att främja genusforskningens genomslag i högskolesektorn avskaffas.

Socialpolitik

Den svenska socialpolitiken har en starkt förmyndande ådra. Det ligger nära till hand för svenska myndigheter att ta nya kliv in i människors liv genom pålagor och regelverk. Ingrepp som säkerligen är gjorda med goda föresatser, men som en liberalkonservativ politik måste trycka tillbaka. Friheten för enskilda kan öka, utan stora negativa konsekvenser.

Gårdsförsäljningen förenklas. Den tidigare reformen utvärderas och kraven på gårdsförsäljare lättas genom att kravet på informationshöjande insatser sänks och volymgränserna ses över.

Försäljning av öl och vin tillåts i livsmedelsbutiker. En finländsk modell införs, med successivt höjd alkoholhalt i butiksörsäljningen.

Undersköterskelicensen ses över. Införandet av undersköterska som skyddad yrkestitel har ökat byråkratin och försvarat rekryteringen till omsorgen, till exempel genom att hindra andra vårdutbildade från att arbeta med undersköterskeuppgifter. Reformen utvärderas och ett mer flexibelt system övervägs.

Apotekens roll utvecklas. Apoteken bör tillåtas erbjuda fler vårdtjänster, exempelvis receptförnyelse, ändrade förpackningsstorlekar, vaccinationer och hälsokontroller. Kravet på närvarande farmaceut moderniseras.

Nätapoteken försvaras. Läkemedelsverkets nya begränsningar av leveranser av ej narkotikaklassad receptbelagd medicin rullas tillbaka.

Försörjningsstödet följs upp. Tidöregeringen har utrett ett bidragstak och tydligare krav för mottagare av försörjningsstöd. Reformerna behöver genomföras och utvärderas.

Familjepolitik

Ett gott samhälle utmärks av viljan att bilda familj och sörja för framtida generationer. Ett samhälle som inte ger människor möjlighet att bilda familj är omänskligt. Det är därför bekymmersamt att Sverige likt många andra länder har en fallande nativitet.

En liberalkonservativ politik innebär insatser för att stärka vanliga barnfamiljers ekonomi och stabilisera nativiteten genom ett mer familjevänligt samhälle. För att ett samhälle ska överleva krävs en nativitet om minst 2,1 barn per kvinna. Det är avgörande att Sverige åter når minst den nivån.

Ett barnavdrag införs. I syfte att stärka de svenska barnfamiljernas ekonomi fasas flerbarnstillägget ut och ett enkelt och generöst barnavdrag införs.

Familjevänligare planläggning. En utredning får i uppgift att föreslå hur tillgången på småhus eller annan bebyggelse lämplig för familjer kan säkerställas och hur kommuner kan åläggas att planlägga för mer sådan bebyggelse.

Slå vakt om familjers valfrihet. Kvoteringen av föräldraförsäkringen avskaffas och en högre föräldrapenning de första två månaderna införs för respektive förälder.

En barnomsorgscheck utreds. I syfte att stärka valfriheten och föräldrars möjlighet att hitta en barnomsorg som passar barn och familjesituationen bäst, får en utredning i uppgift att ta fram ett förslag på en barnomsorgscheck, som kan användas till den barnomsorg som familjen väljer.

Rättspolitik

Omläggningen av rättspolitiken som Tidöpartierna har genomfört saknar motstycke i Sveriges moderna historia. Reformbehovet kvarstår dock i flera delar. Nu behöver reformerna vårdas och kompletteras.

Tydligare styrning av straffskalor. Ett system med straffriktlinjer (*sentencing guidelines*) utreds, där regeringen ges möjlighet att genom förordning styra användningen av straffskalorna.

Hyr fler anstaltsplatser utomlands. Systemet med hyrda platser utomlands utökas för att hantera bristen på fängelseplatser.

Hindrande av rättvisan utreds. En särskild straffbestämmelse om hindrande av rättvisan (*obstruction of justice*) utreds.

En polisinspektion införs. En ny, oberoende myndighet inrättas för att granska polisens verksamhet, både vad gäller enskilda ingripanden och den samlade effektiviteten.

Nämndemannasystemet utreds. En översyn genomförs, inklusive frågor om skydd mot påtryckningar, mandatperiodernas längd och bredare rekrytering.

Bötesnivåerna ses över. De svenska bötesbeloppen har urholkats kraftigt över tid och är låga internationellt. En utredning får i uppdrag att se över nivåerna för att möjliggöra en effektiv användning av böter när inkapacitering inte är motiverad.

Elektronisk övervakning. Möjligheten att använda fotboja och andra digitala verktyg i fler fall utreds.

En inkapaciteringsutredning tillsätts. Antalet inkapaciterade personer i Sverige kommer fortsätta att öka kraftigt. En särskild utredning får i uppgift att utvärdera inkapaciteringens effekter, hur den kan bli mer träffsäker i förhållande till samhällsfarliga personer samt att se över säkerheten och gällande standarder på svenska anstalter.

Ett tillräknelighetsrekvisit införs i svensk straffrätt. Sverige är unikt i världen med att döma allvarligt psykiskt sjuka för brott. Ett tillräknelighetsrekvisit införs, som säkerställer att allvarligt psykiskt sjuka får adekvat inkapacitering, övervakning, vård eller stöd och inte döms för brott.

Säkerställ att Sverige uppfyller sina internationella åtaganden avseende häktning. En utredning får i uppgift att lämna förslag för att säkerställa att Sverige uppfyller internationella krav för hantering av häktade.

Se över fängelsestandarderna. En lägre fängelsestandard införs för utvisningsdömda.

En bred översyn av det svenska advokatsystemet. En utredning får i uppdrag att se över det svenska advokatsystemet, inklusive frågor om dagens uteslutningsgrunder bör förtydligas och om Advokatsamfundet bör delas upp eller omorganiseras.

Översyn av hets mot folkgrupp. Bestämmelserna om hets mot folkgrupp ses över. Reglerna förtydligas och snävas in till att avse särskilt skadliga yttranden som exempelvis anspelar på våld eller uppmanar till brottslig gärning. En särskild erinran om återhållsamhet i tillämpningen och betydelsen av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande övervägs.

Incitament för frivillig utvisning. En möjlighet till förkortad fängelsetid vid frivillig utvisning utreds.

Migration

Tidöpartierna har genomfört ett paradigmskifte i migrationspolitiken, med målet att upprätthålla en långsiktig hållbar migrationspolitik och en kravbaserad integrationspolitik, där den som långvarigt befinner sig i Sverige ska ta ansvar för att bli en del av det svenska. Asylsökandes rättigheter ska begränsas så långt som möjligt i förhållande till EU-rätten. Förutsägbarheten och effektiviteten kring utvisningar behöver fortsätta öka.

Utvisningsfrågan i brottmål flyttas. Prövningen av utvisning på grund av brott flyttas från brottmålsrättegången till förvaltningsmyndighet (Migrationsverket), i likhet med vad som i dag gäller vid indragning av körkort.

Reglerna för utvisning på grund av brott förtydligas. Regeringen delegeras möjlighet att precisera grunderna för utvisningar på grund av brott i förordning genom delegation av föreskriftsrätt i utlänningslagen.

Utvisning av personer misstänkta för allvarliga brott möjliggörs. Utlänningslagen förses med en ny grund för indragning av uppehållstillstånd: misstanke om allvarlig brottslighet.

Tydligare påtryckningar mot stater som inte samarbetar kring utvisningar. Ökade påtryckningar genom viseringspolitiken och konditionalitet i biståndet riktas mot stater som inte samarbetar kring utvisningar.

Kvotflyktningmottagandet upphör. Systemet med vidarebosättning till Sverige är omständligt och ineffektivt. Fokus bör flyttas till mer effektiva metoder att stödja utsatta.

Villkorlig utvisning utreds som påföljd. En ny påföljd vid ringa brottslighet av utlänningar, villkorlig utvisning, utreds.

Bosättningslagen avskaffas. Kommunernas möjlighet att säga nej till nyanlända återinförs.

Demokrati och grundlag

Det svenska politiska systemet är en blandning av nytt och gammalt. Regeringsformen har reformerats i snabb takt, men flera föråldrade system behöver ses över för att stärka transparensen, trygga medborgarnas rättigheter och skapa en bättre balans mellan reformbehov och utredningarnas omfattning. Korporativa inslag i statsskicket bör fasas ut, samtidigt som regeringens inflytande över förvaltningsmyndigheternas tolkning av rambestämmelser behöver ses över.

Rättighetsskyddet i regeringsformen stärks. Skyddet för näringsfrihet stärks. Nya rättigheter införs, bland annat en negativ föreningsfrihet, ett skydd mot omänsklig behandling och ett skydd mot att svenska medborgare utlämnas efter krav från främmande makt.

Utredningsväsendet moderniseras. Beredningskravet anpassas bättre till reformens storlek och betydelse. Utredningstiderna förkortas betydligt till motsvarande de i våra nordiska grannländer.

Konsekvensutredningarna stärks. En särskild funktion i Regeringskansliet, inspirerad av Lagrådet, inrättas för att samla och genomföra konsekvensanalyser.

En ny demokratiutredning tillsätts. Den svenska demokratins spelregler har inte setts över i grunden på nära ett halvt sekel. En parlamentarisk kommitté får ett brett uppdrag att pröva formerna för folkstyrelsen, inklusive:

- skilda valår eller valdagar för riksdag och kommun/regioner
- ett system med nyval i stället för extra val
- en minskning av riksdagens storlek
- riksdagsledamöternas naturaförmåner, ställning och resurser
- om rösträtten för icke-medborgare i kommun- och regionval ska kvarstå och i så fall under vilka villkor.

SKR inkluderas i offentlighetsprincipen. Insynen i SKR förstärks till att motsvara den hos medlemmarna. Förslagen i SOU 2024:43 genomförs för ökad transparens i statens samarbete med kommunsektorn.

En korporativismutredning genomförs. Den svenska förvaltningen rymmer fortfarande många korporativa inslag – alltifrån folkbildningen och hyresnämnderna till viltförvaltningsdelegationerna och Arbetsdomstolen. Sådana ordningar är en anomali i en modern rättsstat och innebär allvarliga demokratiska risker. En utredning får därför i uppdrag att kartlägga de kvarvarande korporativa inslagen och föreslå hur de kan ersättas med öppna, rättssäkra och demokratiskt ansvariga former.

Begränsningskungörelsen återinförs. Statliga myndigheter utfärdar ett mycket stort antal pålagor på enskilda i Sverige. Genom en skärpning av konsekvensutredningsförfordningen stadgas att nya pålagor som utgångspunkt ska godkännas av regeringen, i syfte att stärka kontrollen och ansvarsutkrävandet för nya ingrepp.

En regelbudget införs. Kostnaden för nya regler och pålagor för företag och privatpersoner redovisas årligen för riksdagen på samma sätt som budgetutgifter.

Regeringens tolkningsmöjligheter utreds. Statliga myndigheter har ofta ett omfattande utrymme att tolka öppna lagbestämmelser, tolkningar som kan ha stor betydelse för den förda politiken. En utredning prövar om viktiga rättsliga ställningstaganden bör underställas regeringen, eller om överprövning av regeringen kan användas i högre utsträckning för att styra myndigheternas rättstillämpning.

En statlig kommunrevision inrättas. En utredning får i uppdrag att ta fram förslag till statlig revision av kommuners och regioners verksamhet – antingen genom att vidga Riksrevisionens uppdrag eller genom att inrätta en ny myndighet under riksdagen. Kommunrevisionen ska i första hand inriktas på effektivitet, rättssäkerhet och måluppfyllelse av lagreglerade uppgifter. Revisionens oberoende ska garanteras. Till den statliga kommunrevisionen knyts ett parlamentariskt råd, på motsvarande sätt som för Riksrevisionen.

Revisionen ska utövas med respekt för det kommunala självstyret och med återhållsamhet i frågor av stor betydelse för den lokala och regionala demokratin. Kommunrevisionen ska sträva efter god dialog med kommuner och regioner, vara transparent med metodval och tillämpa en likvärdig granskningspraxis.

Förvaltning

Sverige har en i huvudsak väl fungerande statsförvaltning, men i flera avseenden sticker vi ut i internationella jämförelser. Ett exempel är beroendet av informella kontakter och mjuk styrning av myndigheter, som är svår att granska. Utmärkande är också enskildas svaga ställning gentemot det allmänna och ett föråldrat förvaltningsrättsligt system som inte uppfyller moderna krav på rättssäkerhet. Även användningen av digitala verktyg för tillgång till offentliga handlingar behöver stärkas.

En förvaltningskommitté tillsätts. En parlamentarisk utredning prövar bland annat:

- hur regeringens rätt och skyldighet att styra förvaltningen kan förtydligas
- om en lag om statlig förvaltning behövs
- om en lag om kommunal förvaltning behövs
- hur utnämningmakten kan bli mer transparent och meritokratisk
- om en statlig tjänstemannabana bör införas
- om en allmän grundutbildning för statliga tjänstemän bör införas

En opinionsbildningslag införs. En lag om offentlig opinionsbildning och information utarbetas, med krav på tydlighet, saklighet och måttfullhet i det offentligas kommunikation till medborgarna. Myndigheters namn och symboler bör inte användas utanför det offentliga uppdraget.

En översyn av statens kommunikationsutgifter. En utredning får i uppdrag att kartlägga omfattningen av statens kommunikation och föreslå åtgärder för att minska kostnaderna för kommunikationsfunktioner.

Medborgarens rätt mot staten stärks. En *access to justice*-utredning tillsätts med uppdrag att:

- garantera enskildas rätt till ersättning av rättegångskostnader vid vinst i förvaltningsmål där det är skäligt
- lämna förslag på en tydlig rätt till domstolsprövning av offentliga ingrepp i regeringsformen
- överväga rätt till skadestånd vid oskäligt lång handläggningstid hos myndigheter

Förvaltningsprocesslagen reformeras. Den nuvarande lagen från 1971 ses över. En ny lag ska möta moderna krav på rättssäkerhet och transparens. Utredningen får även överväga införandet av en ansökningsavgift för överklaganden till förvaltningsrätt.

Digitalisering av beslutsunderlag stärks. Lämpliga myndigheter ges i uppdrag att digitalisera beslut och underlag för ökad insyn och möjlighet att följa processer.

Antalet statligt anställda följs upp. Statskontoret får i uppdrag att kontinuerligt följa utvecklingen av antalet statligt anställda och lönekostnader och föreslå åtgärder för att bromsa expansionen.

En översyn av kunskapsmyndigheter. Effektiviseringen av statsförvaltningen fortsätter, med särskild inriktning på myndigheter utan offentligt kärnuppdrag (kunskaps- och understödsmyndigheter, jrf. RiR 2021:03). Jämställdhetsmyndigheten och MR-institutet avvecklas och jämställdhetsintegrering upphör. En samlad översyn av myndigheter med uppgifter rörande mänskliga rättigheter, exempelvis Barnombudsmannen, Diskrimineringsombudsmannen, Forum för levande historia, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) och Myndigheten för tillgängliga medier, genomförs (jfr SOU 2025:13). Strukturen effektiviseras och myndighetsgrenar utan förvaltningsuppdrag avvecklas.

Likabehandlingen stärks. En omfattande likabehandlingsutredning tillsätts med syfte att stärka fokus på individuella egenskaper och meriter i det offentliga verksamhet. Diskrimineringsförbudet i 2 kap. 12–13 §§ regeringsformen omvandlas till ett generellt krav på likhet inför lagen. Förekomsten av positiv särbehandling i offentlig sektor kartläggs och tas bort. Det säkerställs att statens rekrytering är öppen och transparent, sker på meritokratiska grunder och utgår från verksamhetsrelevanta kriterier. Diskrimineringslagens krav på aktiva åtgärder ses över och onödigt betungande bestämmelser slopas.

Utredningen får även i uppdrag att överväga om JO eller någon myndighet under regeringen ska ges ett tydligare uppdrag att vaka över likabehandlingen i det offentliga.

Bistånd och internationella samarbeten

Sverige har länge varit en av världens största biståndsgivare och en aktiv internationell aktör. Internationellt engagemang är nödvändigt, men bistånd och samarbeten har alltför ofta styrts av goda ambitioner snarare än mätbara resultat. Den struktur som vuxit fram – med många aktörer, svag styrning och begränsad insyn – har skapat insiders och försvagat ansvarsutkrävandet. Nu krävs en tydlig uppstramning med starkare resultatfokus, ökad transparens, oberoende granskning och en effektivare myndighetsstruktur.

Biståndsnivåerna ses över. Det svenska biståndet anpassas till EU-snittet (0,57 procent av BNI). Avräkningar för stöd till Ukraina genomförs fullt ut.

En ny biståndsutredning genomförs. Utredningen omfattar en utvärdering av det svenska biståndets resultat, målsättningar, nuvarande myndighetsstruktur och förekomsten av korporativa system. Bistånd via övriga myndigheter ses över.

En visselblåsarfunktion införs. Ett system för att rapportera missförhållanden i biståndet etableras.

Kärnstödet till FN-organisationer ses över. Nivåerna anpassas och stöd till organ med överlappande uppdrag fasas ut.

Internationella samarbeten granskas. Sverige deltar i ett mycket stort antal internationella dialoger, forum, initiativ och nätverk, samarbeten som tar betydande resurser men som i många fall är svåra att se konkreta resultat från. De som inte motiverar insatsen avslutas.

Vapenkonventioner ses över. En parlamentarisk utredning får i uppgift att se över Sveriges anslutningar till internationella vapenkonventioner.

En vitbok om Sveriges samarbeten med diktaturer tas fram. Sveriges historiska stöd till diktaturer under efterkrigstiden granskas. De svenska Stasi-arkiven öppnas, i den mån det kan ske utan att äventyra Sveriges säkerhet.

Agenda 2030 fasas ut. Svenska regeringen har tagit ett antal inrikespolitiska initiativ med anledning av den så kallade 2030-agendan, med omfattande byråkrati och återrapportering som följd. Samhällsnyttan av dessa är mycket oklar. Resurserna omfördelas till kärnuppdrag.